

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра історії та політичної теорії

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

В.о. завідувача кафедри

Зенкін М.В.

«29» 08 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціологія»

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Освітня програма	«Політологія»
Статус	обов'язкова
Загальний обсяг	5 кредитів ЄКТС (150 годин)
Форма підсумкового контролю	диференційований залік
Термін викладання	3 семестр, 5-6 чверті
Мова викладання	українська

Викладач: доц. Колісник Л.О.

Пролонговано: на 20_/20_ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20_/20_ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціологія» для бакалаврів освітньо-професійної програми «Політологія» спеціальності 052 «Політологія» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. історії та політичної теорії. – Д.: НТУ «ДП», 2025. – 17 с.

Розробник:

Колісник Лариса Олексіївна – доцент, завідувач відділу аспірантури і докторантури, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри історії та політичної теорії.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності С2 Політологія (052 Політологія) (протокол №3 від 29.08.2025 р.).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	4
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	5
6.1 Шкали.....	5
6.2 Засоби та процедури	6
6.3 Критерії	7
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	10
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	10

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Політологія» спеціальності 052 Політологія здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни Ф9 «Соціологія» віднесено такі результати навчання.

РН04	Мати навички професійної комунікації.
РН08	Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
РН11	Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.
РН12	Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
РН13	Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
РН15	Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.
РН16	Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.

Мета дисципліни – формування у здобувачів компетентностей, необхідних для розуміння різних аспектів життєдіяльності суспільства, виходячи з позицій системності та соціологічного аналізу. Також метою є показати можливості застосування теоретичного й емпіричного досвіду гендерних досліджень до аналізу актуальних соціальних проблем й осмислення власних практик і життєвої стратегії, сформувати навички проектування чоловічої та жіночої поведінки.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

шифр ПРН	шифр ДРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
		зміст
РН 04	РН04.1-Ф9	Здійснювати професійну комунікацію, використовуючи соціологічні поняття та аргументовані висновки під час аналізу суспільно-політичних процесів.
РН 08	РН08.1-Ф9	Застосовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат соціології для аналізу суспільних процесів і політичних явищ.
РН 11	РН11.1-Ф9	Уміти застосовувати соціологічні теорії та методи емпіричних досліджень для аналізу політичних процесів, порівняння суспільних явищ і розв'язання прикладних фахових завдань.

шифр ПРН	шифр ДРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
		зміст
РН 12	РН12.1-Ф9	Аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, політичну поведінку й механізми влади та урядування з використанням соціологічних підходів і емпіричних даних.
РН13	РН13.1-Ф9	Уміти аналізувати публічну політику на різних рівнях, використовуючи соціологічні концепції, показники та результати емпіричних досліджень.
РН15	РН15.1-Ф9	Розробляти програму та дизайн емпіричного дослідження, застосовуючи соціологічні методи збору й аналізу даних для розв'язання політичних і суспільних завдань.
РН16	РН16.1-Ф1	Презентувати результати соціологічних досліджень, використовуючи науково обґрунтовані аргументи та зрозумілі форми подання інформації для фахової й широкої аудиторії.

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Цивілізаційні процеси в українському суспільстві	Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	90	26	64	-	-	-	-
практичні	60	33	27	-	-	-	-
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	150	59	91	-	-	-	-

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри РН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	90
РН04.1-Ф9 РН08.1-Ф9 РН12.1-Ф9	1. Соціологія як наука, її предмет і методи. Історія соціології. Соціологія як наука про суспільство: об'єкт, предмет, функції та місце соціології в системі суспільних наук. Основні соціологічні категорії та рівні соціального аналізу: макро-, мезо- та мікрорівні. Методи соціологічного дослідження: теоретичні й емпіричні підходи,	8

Шифри РН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	<p>їхні можливості та обмеження.</p> <p>Етапи становлення та розвитку соціології: класична, модерна та сучасна соціологія.</p> <p>Провідні соціологічні школи та напрями: позитивізм, структурний функціоналізм, конфліктна теорія, символічний інтеракціонізм.</p> <p>2. Суспільство. Соціальна нерівність. Соціальна стратифікація: соціально-економічний та гендерний виміри.</p> <p>Класичні та сучасні підходи до аналізу соціальної стратифікації. (Економічний, статусний, владний виміри; внесок М. Вебера, П. Бурдьє, сучасні інтерпретації).</p> <p>Соціально-економічна нерівність у сучасному суспільстві. (Доходи, доступ до освіти, цифрові ресурси, зайнятість; міжрегіональні та соціальні відмінності).</p> <p>Гендерний вимір соціальної стратифікації. (Гендерний розрив в оплаті праці, вертикальна та горизонтальна сегрегація, «скляна стеля»).</p> <p>Перетин соціальних нерівностей (інтерсекційний підхід). (Взаємодія гендеру з віком, місцем проживання, соціальним походженням, освітніми можливостями).</p>	10
РН12.1-Ф9 РН13.1-Ф9 РН15.1-Ф9	<p>3. Поняття соціального інституту. Види та функції соціальних інститутів. Війна як соціальний інститут.</p> <p>Соціальні інститути як механізм соціалізації особистості. (Роль сім'ї, освіти, медіа та держави у формуванні цінностей, норм, ідентичності та моделей поведінки).</p> <p>Трансформація соціальних інститутів у сучасному суспільстві (Зміни функцій і ролей соціальних інститутів в умовах цифровізації, глобалізації та воєнного стану).</p> <p>Взаємодія соціальних інститутів між собою. (Узгодження та конфлікти між інститутами (освіта – сім'я – держава – медіа) у регулюванні соціальних процесів).</p> <p>Гендерний вимір функціонування соціальних інститутів (Як соціальні інститути відтворюють або долають гендерні стереотипи та соціальну нерівність).</p> <p>Освітній інститут у системі соціальних інститутів суспільства. (Специфіка освіти як соціального інституту, її роль у формуванні громадянських і демократичних цінностей).</p>	10
	<p>4. Вища освіта як соціальний інститут. Третя місія університету.</p> <p>Поняття соціального процесу та його основні типи. (Інтеграційні й дезінтеграційні процеси, соціальні зміни, модернізація, трансформації сучасного суспільства).</p> <p>Соціальні відносини як форма стійкої взаємодії. (Роль норм, цінностей, статусів і соціальних ролей у регулюванні суспільних відносин).</p> <p>Соціальна взаємодія та її рівні. (Міжособистісна, групова, інституційна взаємодія; формальні й неформальні практики).</p> <p>Соціалізація особистості в системі соціальних взаємодій. (Агенти соціалізації, вплив сім'ї, освіти, медіа та цифрового середовища).</p> <p>Соціальні процеси та взаємодія в сучасному освітньому просторі. (Партнерська педагогіка, комунікація «вчитель – учень», соціальні та</p>	8

Шифри РН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	<p>гендерні аспекти освітнього середовища).</p> <p>5. Особистість. Соціалізація. Специфіка соціалізації під час війни. Поняття особистості в соціології: структура, соціальні ролі та статуси. Соціалізація як процес формування особистості: етапи, механізми та агенти соціалізації. Вплив соціального середовища та соціальних інститутів на становлення особистості. Особливості соціалізації в умовах воєнного стану: трансформація цінностей, норм і моделей поведінки. Соціальні ризики та ресурси підтримки особистості в умовах війни (родина, освіта, громада, медіа).</p> <p>6. Програма та етапи соціологічного дослідження для аналізу первинних та вторинних джерел Соціологічне дослідження як інструмент пізнання соціальної реальності: мета, завдання та місце соціології в системі суспільних наук. Структура програми соціологічного дослідження: обґрунтування проблеми, об'єкт і предмет, мета, завдання, гіпотези, операціоналізація понять. Первинні та вторинні соціологічні дані: джерела, критерії відбору, переваги та обмеження їх використання. Основні етапи соціологічного дослідження: підготовчий, польовий, аналітичний та етап інтерпретації результатів. Етичні принципи та відповідальність дослідника під час роботи з соціальною інформацією, зокрема з чутливими (гендерними) даними.</p>	<p></p> <p>8</p> <p>10</p>
РН11.1-Ф9 РН13.1-Ф9 РН15.1-Ф9 РН16.1-Ф9	<p>7. Методи та інструментарій соціологічних досліджень. Соціологічне дослідження як інструмент аналізу суспільно-політичних процесів: етапи та типи досліджень. Кількісні та якісні методи в дослідженні політики, влади та політичної поведінки. Методи збору емпіричних даних у політологічних і соціально-політичних дослідженнях: опитування, інтерв'ю, фокус-групи, аналіз документів. Інструментарій соціологічного аналізу політичних явищ: анкети, інтерв'ю-гайди, показники та індикатори громадської думки. Етичні стандарти та критерії якості соціологічних досліджень у публічній і політичній сфері.</p>	<p>8</p>

Шифри РН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
РН12.1-Ф9	<p>8. Гендерна політика та гендерні аспекти політики. Гендерні дослідження як галузь наукових досліджень.</p> <p>Становлення та етапи розвитку гендерних досліджень. (Виникнення гендерних студій у світовій науці, їх міждисциплінарний характер та розвиток в українському науковому просторі).</p> <p>Поняття гендеру: соціальний конструкт і його відмінність від біологічної статі. (Гендер як соціокультурна категорія, що формується в процесі соціалізації та впливає на ідентичність і поведінку особистості).</p> <p>Основні теоретичні підходи в гендерних дослідженнях. (Феміністські, соціологічні, культурологічні та інституційні підходи до аналізу гендерних відносин).</p> <p>Гендерні стереотипи та соціальна нерівність як об'єкти наукового аналізу. (Механізми формування й відтворення гендерних стереотипів у сім'ї, освіті, медіа та професійній сфері).</p> <p>Практичне значення гендерних досліджень для освіти та професійної діяльності педагога. (Використання результатів гендерних досліджень для формування інклюзивного освітнього середовища, розвитку критичного мислення та подолання дискримінаційних практик).</p>	10
	<p>9. Гендерна соціалізація та становлення гендерної ідентичності: соціальне конструювання гендерних відносин.</p> <p>Поняття гендеру та гендерної ідентичності у соціології. (Гендер як соціальна конструкція; відмінність між біологічною статтю та соціальним гендером; основні теоретичні підходи).</p> <p>Агенти та механізми гендерної соціалізації. (Роль сім'ї, освіти, однолітків, медіа, цифрового середовища та культури у формуванні гендерних уявлень і моделей поведінки).</p> <p>Гендерні ролі та стереотипи в процесі соціалізації. (Походження та відтворення гендерних стереотипів; їхній вплив на самооцінку, освітні траєкторії та професійний вибір).</p> <p>Формування гендерної ідентичності у різні вікові періоди. (Особливості дитячого, підліткового та юнацького етапів гендерної соціалізації; значення освітнього середовища).</p> <p>Соціальне конструювання гендерних відносин у сучасному суспільстві. (Вплив соціальних норм, інституцій і публічної політики на гендерні відносини; виклики та трансформації в умовах цифровізації та соціальних змін).</p>	10

Шифри РН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	<p>10. Гендерні стереотипи та джерела їх відтворення. Соціалізація як механізм формування гендерних стереотипів. (Роль сім'ї, освіти, однолітків і виховних практик у засвоєнні гендерних норм і моделей поведінки). Медіа та цифрове середовище як джерела відтворення гендерних стереотипів. (Вплив традиційних і нових медіа, соціальних мереж, реклами, комп'ютерних ігор на формування уявлень про гендерні ролі). Освітні інституції та прихований навчальний план. (Гендерні стереотипи у змісті навчальних матеріалів, стилях педагогічної взаємодії та очікуваннях щодо успішності учнів і учениць). Гендерні стереотипи в професійній сфері та STEM-освіті. (Гендерна сегрегація на ринку праці, стереотипи щодо «чоловічих» і «жіночих» професій, їхній вплив на освітні та кар'єрні траєкторії). Соціальні наслідки гендерних стереотипів та шляхи їх подолання. (Вплив стереотипів на самооцінку, соціальну мобільність і участь у суспільному житті; роль освіти, політики та громадянського суспільства у деконструкції стереотипів).</p>	8
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
РН04.1-Ф9	1. Соціологія як наука, її предмет і методи. Історія соціології.	6
РН08.1-Ф9 РН12.1-Ф9	2. Суспільство. Соціальна нерівність. Соціальна стратифікація: соціально-економічний та гендерний виміри	6
РН12.1-Ф9	3. Поняття соціального інституту. Види та функції соціальних інститутів. Війна як соціальний інститут	6
РН13.1-Ф9	4. Вища освіта як соціальний інститут. Третя місія університету	6
РН15.1-Ф9	5. Особистість. Соціалізація. Специфіка соціалізації під час війни	6
	6. Програма та етапи соціологічного дослідження для аналізу первинних та вторинних джерел	6
РН11.1-Ф9 РН13.1-Ф9 РН15.1-Ф9 РН16.1-Ф9	7. Методи та інструментарій соціологічних досліджень	6
	8. Гендерна політика та гендерні аспекти політики. Гендерні дослідження як галузь наукових досліджень	6
РН12.1-Ф9	9. Гендерна соціалізація та становлення гендерної ідентичності: соціальне конструювання гендерних відносин	6
	10. Гендерні стереотипи та джерела їх відтворення	6
РАЗОМ		150

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за

дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок здобувачів вищої освіти різних закладів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, автономії та відповідальності студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури

лекції	контрольні завдання за кожним розділом	виконання завдання під час лекцій та практичних занять	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час заліку за бажанням студента
--------	--	--	------------------------------------	---

Під час поточного контролю лекційні та практичні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань та тестування.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим опису кваліфікаційного рівня за НРК, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня за НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

**Загальні критерії досягнення результатів навчання
для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК**

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати	65-69

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ◆ збір, інтерпретація та застосування даних; ◆ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово 	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	95-100
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79
	<p>Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)</p>	70-73

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості	74-79

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	(не реалізовано шість вимог)	
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Мультимедійне та комп'ютерне обладнання.

Програмне забезпечення:

Microsoft Office 365, ОС Windows Microsoft Office: Teams, Microsoft Office (Word, Excel, Power Point) Дистанційна платформа Moodle.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Додати власні методичні розробки та наукові публікації за дисципліною

8.1. Базові

1 Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. – К., 2014. – 65 с.

2 Особистість і соціальні інститути в урбанізованому суспільстві: місто Дніпро: монографія: в 2 томах / В. В. Кривошеїн, О. Ю. Висоцький, В. В. Ніколенко та ін.; за заг. ред. професора В. В. Кривошеїна. – Том 1. – Д.: Видавництво ЛізуновПрес, 2018. – 292 с.

3 Сучасні методики контент-аналізу: навчальний посібник. Батаєва К., Іванов В., Коритнікова Н.; за заг.ред. Костенко. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. - 416 с.

4 Гендерна нерівність у системі соціально-трудова відносин: проблеми та перспективи подолання / Демографія та соціальна економіка; № 4 (50), 2022. – С. 136-154. Режим доступу: <https://ojs.dse.org.ua/index.php/dse/article/view/120/103>

8.2. Додаткові

1. I.Nechitailo, O.Boriushkina, L.Kolisnyk, N.Moisieieva, H.Omelchenko & P.Nazarkin (2022). Stakeholder-management as a tool of the higher education quality ensuring in accordance with European standards, AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research open journal - 12/02-XXIX. (.pdf, 7,3 MB) OPEN ACCESS journal, 233 p., 2022. 135-141. http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120229/papers/A_24.pdf.

2.I.Nechytailo, L.Kolisnyk, Ukrainian higher education in the context of a full-scale russian military invasion: unusual conditions, usual problems, DOI: <https://doi.org/10.38014/osvita.2024.94.03> ISSN 2959-1953 (print) ISSN 2959-1961 (online). Вища освіти України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору / Освіта в умовах війни та сучасних геополітичних викликів. Том 94 № (II). С. 34-47. <https://osvita.eeipsy.org/index.php/eeip/article/view/700/668>

3.Nechitailo, I., Boriushkina, O., Kolisnyk, L., Varypaiev, O., Yelchaninova, T., & Agalarova, K. (2026). THE RELATIONSHIP BETWEEN THE LEVEL OF EDUCATION AND SOME INDICATORS OF THE MENTAL HEALTH OF THE CIVILIAN POPULATION IN WAR CONDITIONS. Veredas Do Direito, 23(3), e234671. Vol. 23 No. 3 (2026): Veredas do Direito, v. 23, n. 3 2026. <https://doi.org/10.18623/rvd.v23.n3.4671>.

4. S.Kasian, L.Kolisnyk & O.Shebanov (2023) Marketing tool in ensuring effective product promotion on the Ukrainian and global chocolate markets. Вісник Львівського університету. Випуск 65, ISSN 2078-6115..

5. Гоць А.А. Прояви дискримінації на ринку праці України: соціологічний аналіз. Грані. 2017. Т. 20 (11). С. 70-75.

6. Жінки та чоловіки: гендер для всіх. Онлайн-курс на PROMETEUS. Режим доступу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/101/2015_T2/about

7. Колісник Л.О., Комих Н.Г., Букреєва Д.С. Потреби територіальних громад для стійкості, відновлення та розвитку в межах взаємодії громад та університетів (специфіка третьої місії університету) / НАВІТУС. Габітус. Науковий журнал з соціології та психології. 2025. № 79. – С. 65-73.

8. Котикова О.І., Крилова І. Г., Попескул А. П. Гендерні аспекти ринку праці в Україні. Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний уні-верситет імені В. О. Сухомлинського.2018. Вип. 22. - С. 190-196.

9. Кравець А., Колісник Л. Участь молоді в суспільно-політичному житті в Україні: реальні кейси чи декларативні можливості. / Науково-теоретичний альманах Грані, 28 (6), С. 7-12. DOI: <https://doi.org/10.15421/172630>

10. Марценюк Т. «Захисники галактики»: Влада і криза в чоловічому світі. – Київ. Видавничий дім «Комора», 2020. 256 с.

11. Нечитайло І.С, Колісник Л.О. Українська вища освіта в контексті повномасштабного військового вторгнення Росії: незвичайні умови, звичайні проблеми // Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. 2024. - Том 94 .№ (II). - С.35-47. <https://doi.org/10.38014/osvita.2024.94.03>

12. Основи теорії гендеру: юридичні, політологічні, філософські, педагогічні, лінгвістичні та культурологічні засади. Монографія / кол. авт.; ред. Л.Р. Наливайко, І. О.Грицай. – К.: «Хай-Тек Прес», 2018. – 348 с. Режим доступу: http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/4374/1/GENDER_.pdf

13. Пенкін А.К., Колісник Л.О. Менеджмент системи забезпечення якості вищої освіти в Україні в період цифрової трансформації та воєнного стану. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2025, № 5, С.73-77. DOI: <https://doi.org/10/36887/2524-0455-2025-5-17>

14. Римар Б.А. До питання гендерної дискримінації на ринку праці. Держава та регіо-ни. Серія «Право». 2016. № 4 (54). С. 42-46.

15. Саєнко О.С. Гендерна дискримінація жінок: доктринальні та конституційно-правові аспекти. Правова держава. 2020. № 37. С. 57-64.

16. Стрельник О. Турбота як робота. Материнство у фокусі соціології. Критика. Київ. 2017, 283 с.

17. Тищенко Ю., Івасів О., Дубина С. Управління різноманіттям: робочий зошит / За заг. ред. Ю.Тищенко. Київ, 2021. 80 с.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціологія» для бакалаврів освітньо-професійної програми «Політологія» зі спеціальності 052 Політологія

Розробник:
Лариса Олексіївна Колісник

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19